

Saamisluгу

1988. aasta 5. märtsi ajalehes Punane Täht ütleb ajakirjanik Rein Sikk oma artikli “Võtaks kivi ja...” lõpetuseks: “Aitäh Teile, Rudolf Põldmäe. Aitäh hea mõtte eest, mille küll kõige troostitumal moel idanema panite.” See oli emakeeleausamba rajamise idee. Nüüd teame juba ammu, et see idu ellu jäi ja 1994. aasta kevadeks ka vilja suureks kasvatas. Mälestustahvli Aino Und-la-Põldmäele ja Rudolf Põldmäele idee sündis aga toleaege Raamatu-ühingu liikmete ühistöona. Seotuses emakeeleausamba, kirjandusteadlaste ja Kadrina vahel ei kahelnud keegi. Kuna kogu üritus rajanes annetustel, valmistati ka mälestustahvel sponsurluse korras aktsiaseltsi Kivix poolt. 21. mail 1994, samal päeval emakeeleausambaga, see ka avati Aino Undla-Põldmäe lapsepõlvekodu seinal Viru tänavas majal number 8.

Mälestuste maja

Kadrinas leidub veel vaid mõni kõrges vanuses elanik, kes mäletab aegu enne 1940. aastat, teab, kes oli Aino Undla-Põldmäe isa Aleksander Krimm. Nooremad põlvkonnad, tundke huvi! Võtke kätte ajakirja Kultuur ja Elu 1987. aasta 11. number, milles ajakirjanik Madis Jürgen kirjutas perekond Krimmist ja Kadrina vanemast kultuurielust. Ka äsjailmunud “Kultuurilooline Kadrina” Eduard Leppiku sulest ei lase hääbuda ajalool, milles läbi aegade osalised Kadrina ärksamad isiksused. Aino Undla-Põldmäe mälestuste osaks jäi tema lapsepõlve- ja noorusaegade kodu külastanud toleaege kultuurisuurused: Gustav Suits, Bernard Kangro, Heiti Talvik, August Annist, Kersti Merilaas, Karl Eduard Sööt, Elmar Päss, Gerda ja Eduard Laugaste. Suurepärane meenus sellest on ilmunud ajakirjas Keel ja Kirjandus 1983. aasta 11. numbris. Meie, järgnevate põlvkondade, mälestuseks sai Aino Undla-Põldmäe 16. veebruaril 1992 ja Rudolf Põldmäe 7. veebruaril 1988.

Elu sisu oli töö

Sarnaselt tuhandetele eesti peredele tegi Põldmäe perekond läbi Siberi kannatuste aastad. 1955. aasta lõpust taas kodupinnal algas töö, töö, töö. “Aino Põldmäe võime kahtlemata tõsta meie Koidula uurijate tippu...” ütleb Rein Sikk 23. augusti 1986 ajalehes Punane Täht, ja jätkab: “Kes on aga Rudolf Põldmäe - mees sünniaastaga 1908? Kas rahvaluulespetsialist, millest annab tunnistust peaaegu tuhat lehekülge kogutud kombestikku, naljandeid, jutte. Või rahvatantsu koguja-propageerija... Kas Koidula teatri ning Carl Robert Jakobsoni elutöö tutvustaja? Ehk on hoopis tegemist meie laulupidude ajaloo teenekaima uurijaga, kelle raamatud aegadesse sildu loovad.” Lisada on veel mõndagi, näiteks vennastekoguduse ning Jakob Hurda elutöö uurimine.

1972. aastast igal suvel Kadrinas

Loomeinimesel ei ole kindlat piiri töö- ja puhkeaja vahel. Suved Kadrinas olid Aino ja Rudolf Põldmäel töörohked mitmes mõttes. Suureks vahelduseks talviste linlastele oli suvine töö aias: istutati noori viljapuid ja -põõsaid, hariti köögiviljapeenraid, korjati saaki ja valmistati hoidiseid. Ometi sundis (või kutsus) miski neid ka kirjatöölauda taha. Siis kumas valgus aknas veel hilistel õhtutundidelgi. Ja nii kõrge eani. Vaimuerksus ei lahkunud neist. See oli eriline erudeerituse aura, mille paistet meie, nooremad, nautisime. See on püsima jäänud arvukates pühendustes nende poolt kingitud autorieksemplarides. 1978. aastal ilmunud Koidula luulevalimiku kinkis koostaja sõnadega: “Heade soovide ja lootustega, et inimese igihaljad tunded luules jõuavad Teie puhketunde kirgastama üle aastasaja ja -tuhande läve.” Nii see ongi. Oleme saatusele tänulikud naabrite eest.

Mälestustahvel majaseinal

püüab sageli möödujate pilke. Mõnes äratav see mälestusi möödanikust, aga mõnes ehk huvi teada saada selle lühikese sõnumi tõelist, sügavat sisu. Sisu, mis võrdub mitme põlvkonna elu ja tööga, elutööga, selle tänavaga, majaga, kogu Kadrinaga.

Tiiu Uusküla

MTÜ Neeruti Selts